

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14190-03-19 מדינת ישראל נ' מורד

לפני:

כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה:

מדינת ישראל
באמצעות תביעות ראשון לציון

נגד

הנאשם:

אדיר מורד – ת"ז 203058623

בשם המאשימה:

עו"ד אלברט זמנסקי
עו"ד איציק שדה

בשם הנאשם:

גזר דין

הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירות הלנת תושב זר והעסקתו שלא כדין, בניגוד להוראות סעיפים 12ב(א)(1+2) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (להלן: חוק הכניסה לישראל), בכך שבמהלך כשבועיים ועד לתאריך 14.12.18 העסיק הנאשם במסעדה שבניהולו בעיר ראשון לציון את תושב האזור ראמי מוחמד מחמוד טאה (להלן: ראמי) בעבודות שטיפת כלים במטבח בתמורה לסך של 250 ₪ ליום עבודה, זאת מבלי שהיו לראמי אישורי כניסה ותעסוקה בישראל. במהלך אותה התקופה הליך הנאשם את ראמי במסעדה.

ראיות וטיעוני הצדדים לעונש

1. ב"כ המאשימה טען כי הנאשם פגע פגיעה משמעותית בערכים המוגנים: זכותה של המדינה לקבוע את הבאים בשעריה ושמירה על שלום הציבור וביטחון המדינה. הוא הפנה לתקופת ההעסקה הממושכת – שבועיים ימים, בשים לב לסעיף 12ב(3) לחוק הכניסה לישראל אשר קובע כי הלנת שוהים בלתי חוקיים או העסקתם למשך יומיים רצופים מהווה נסיבה מחמירה שיש בה להכפיל את העונש המרבי הקבוע בצדה של העבירה (מאסר למשך ארבע שנים במקום שנתיים, וקנס מינימום בסך 10,000 ₪ במקום 5,000 ש"ח). ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה וביקש לקבוע מתחם ענישה בין 3 חודשי מאסר בעבודות שירות לבין 9 חודשי מאסר בפועל. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, אין לנאשם הרשעות קודמות, הוא כפר במיוחד לו ונוהל משפט. ב"כ המאשימה ביקש לגזור את עונשו של הנאשם למאסר שירות בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי וקנס שלא יפחת מסך 5,000 ₪.

ב"כ הנאשם טען שמעשיו של הנאשם לא בוצעו על רקע בצע כסף, כי אם מתוך חיפוש נואש אחר עובדים שיסכימו לשמש שוטפי כלים במסעדה אותה ניהל. הוא ביקש לאבחן בין העסקת והלנת שוהים בלתי חוקיים שבעברם הרשעות קודמות (בעבירות ביטחוניות או בעבירות

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14190-03-19 מדינת ישראל נ' מורד

רכוש), לעומת המקרה דנן בו מדובר בתושב שטחים נעדר הרשעות קודמות. מעשיו של הנאשם לא הסבו נזק לאיש, והמאשימה לא הצביעה על סיכון קונקרטי שנשקף מביצוע העבירות. ב"כ הנאשם טען כי פסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה עוסקים באירועים חמורים יותר, והפנה לפסיקה לתמיכה בבקשתו לקבוע מתחם ענישה שתחילתו במאסר על תנאי.

כן ביקש להפנות את הנאשם לקבלת תסקיר מבחן אשר יבחן את בקשתו לבטל את ההרשעה. הנאשם, כאמור, בחר צעיר ללא הרשעות קודמות, עובד באופן עקבי ויציב בעיריית רחובות מזה תקופה ממושכת, והוא וזוגתו בעיצומו של הליך רכישת דירה משותפת ועתידים להינשא בקרוב. הוא הגיש מכתב מטעם יו"ר ועד עובדי עיריית רחובות (ענ/1) לפיו ככל שהנאשם יורשע בדין – יפוט מעבודתו. לחלופין עתר להשית על הנאשם עונש מאסר על תנאי ורכיבים נלווים.

הנאשם בחר שלא לומר דברים בטרם גזירת דינו.

בחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 21.10.20 נמצא הנאשם מתאים.

דיון והכרעה

מדיניות הענישה

2. בחינת מדיניות הענישה בעבירות העסקת שוהים בלתי חוקיים והלנתם מלמדת כי מתחמי הענישה נעים בטווח צר למדי, כזה המעיד על צורך בלתי מתפשר להרשיע ולהחמיר בענישה. לבחינת מדיניות הענישה ראו פסקי הדין שלהלן (בשינויים המתאימים – הנסיבות בחלק מפסקי הדין חמורות מאלו שבענינו של הנאשם):

רע"פ 2057/19 פתחי מרזוק נ' מדינת ישראל (21.03.2019). המבקש הורשע בהסעתם והעסקתם של חמישה שוהים בלתי חוקיים, כך ששלושה מהם הועסקו לתקופה בת חודש; אחד הועסק לתקופה בת חודשיים; והאחרון הועסק לתקופה בת שבועיים. כמו כן, הסיע המבקש את השוהים הבלתי חוקיים בכל יום ממחסום אל ריחאן ועד למקום שבו העסיקם בחריש. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין מאסר על תנאי לבין 8 חודשי מאסר בפועל, וגזר את דינו של המבקש לשירות לתועלת הציבור בהיקף של 120 שעות לצד מאסר על תנאי. ערעור המדינה התקבל, ובית משפט המחוזי החמיר בעונש ל-5 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, קנס בסך 5,000 ₪, מאסר על תנאי ופסילת רישיון נהיגה למשך 4 חודשים. בקשת הרשות לערער נדחתה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14190-03-19 מדינת ישראל נ' מורד

רע"פ 818/13 מחמוד אבו חאמד נ' מדינת ישראל (03.04.2013). המבקש הורשע בעבירה של העסקת שוהה בלתי חוקי למשך יום אחד, ובית משפט השלום גזר את דינו ל-3 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, 6 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 5,000 ₪ והתחייבות בסך 10,000 ש"ח. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת הרשות לערער.

רע"פ 5861/11 יצחק דניאל נ' מדינת ישראל (18.08.2011) (להלן: עניין דניאל). המבקש, כבאי במקצועו, הודה בכך שהעסיק שוהה בלתי חוקי במוסך שמחוץ לביתו. בית משפט השלום השית על המבקש שירות לתועלת הציבור וביטל את הרשעתו – החלטה שבוטלה על ידי ערכאת הערעור. בקשתו של המבקש לערער נדחתה, תוך שבית משפט העליון עמד על חומרתה של העבירה:

"לעיצומם של דברים, הנה בתמצית באשר למעשה ובאשר לעושה. אשר למעשה, כפי שציין בית המשפט המחוזי, העבירה של העסקת שוהה בלתי חוקי יש בה חומרה מניה וביה, בראש וראשונה בהקשר בטחוני, ואחריותם של המעסיקים אינה פחותה מזו של השוהים הבלתי חוקיים - שחלקם באים לשם פרנסה, אך חלקם עוברים עבירות רכוש אם לא למעלה מזה (ראו דבריי ברע"פ 7544/05 שאולוב נ' מדינת [פורסם בנבו]; עוד ראו רע"פ 6589/07 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]). המעסיק, ולוא יהא זה אדם מן הישוב, נותן יד לחשיפה לסיכונים, ואף שכל מקרה צריך להידון לגופו, קשה ככלל להלום אי הרשעה בכגון דא אלא במקרים נדירים וחריגים. מקרה זה אינו אחד מהם. הנסיבות האינדיבידואליות ימצאו ביטויין על פי רוב בענישה, ואכן במקרה דנא הוטל עונש מקל בו לא התערב בית המשפט המחוזי. הפרמטרים לאי הרשעה שנקבעו בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 אינם מתאימים בנידון דידן (כמו גם שם), שכן העבירה בה עסקינן אף היא, כמו שם, "מהוה סימפטום להתייחסות חוגים רחבים בחברה לביצוע עבירות מהסוג הנדון" (דברי המשנה לנשיא לויין בעמוד 345).

רע"פ 5862/11 אדאם שוואהנה נ' מדינת ישראל (11.08.2011). המבקש הורשע בעבירה של העסקת שוהה בלתי חוקי והוטלו עליו 6 חודשי מאסר על תנאי לצד קנס בסך 2,000 ₪. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל, זאת בהיעדר נסיבות מיוחדות המאפשרות להימנע מהטלת מאסר בפועל על מי שהורשע בעבירות לפי סעיף 12א לחוק הכניסה לישראל, במיוחד לאור תקופת ההעסקה שנמשכה מספר ימים. בית משפט המחוזי הוסיף לעונשו של המבקש 3 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. בקשת הרשות לערער נדחתה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14190-03-19 מדינת ישראל נ' מורד

רע"פ 756/10 מדין קמאל מרעי נ' מדינת ישראל (31.01.2010). במהלך פרקי זמן בין חודש למספר חודשים, העסיקו המבקש ואדם נוסף, ארבעה שוהים בלתי חוקיים בעבודות בניין. בית משפט השלום גזר את עונשם ל-5 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 10,000 ₪. ערעורו של המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשת רשות ערעור: "שהייתם של תושבי שטחים בלתי מורשים מהווה סיכון ביטחוני לציבור כולו ואין להקל ראש במעשיו של המבקש, אשר העסיק 4 שוהים בלתי חוקיים, במשך תקופות מתמשכות בין חודש למספר חודשים, בהעדיפו שיקולים כלכליים ותוך התעלמות מהסיכון הביטחוני שהם מהווים לציבור".

רע"פ 9301/09 סאלח מוחמד מחאג'נה נ' מדינת ישראל (19.11.2009). המבקש הורשע בעבירה של העסקת שלושה שוהים בלתי חוקיים לתקופה של כארבעה חודשים. בית משפט השלום גזר את עונשו ל-7 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 2,000 ₪ והתחייבות. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל, ובית משפט המחוזי החמיר בעונשו של המבקש לארבעה חודשי מאסר בפועל, שמונה חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 15,000 ₪. בקשת הרשות לערער נדחתה.

ע"פ (מחוזי נצרת) 31465-05-16 מדינת ישראל נ' יוסף יוסף (13.12.2016). התקבל ערעור המדינה על החלטת בית משפט השלום לבטל הרשעתו של אדם בן 62, איש חינוך בעברו, אשר הסייע והעסיק חמישה שוהים בלתי חוקיים משך שלושה ימים.

עפ"ג (מחוזי מרכז) 6162-02-10 יחזקאל גרוסמן נ' מדינת ישראל (18.04.2010). המבקש הורשע בהעסקת שלושה שוהים בלתי חוקיים, ועונשו נגזר ל-4 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות לצד 4 חודשי מאסר על תנאי. ערעורו (שנסב על עצם הרשעתו) נדחה.

מתחם העונש הראוי

3. המתחם ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. העסקתם והלנתם של תושבים זרים שאין בידם אישור שהייה ועבודה בישראל עלולה לסכן באופן ממשי את שלומו של הציבור וביטחונו, ומהווה פגיעה בזכותה של המדינה לקבוע את הבאים בשעריה ולהגן על אזרחיה. העובדה שראמי נעדר הרשעות קודמות או רקע בטחוני, היא חוכמה שבדיעבד, ואין בה כדי להוות נסיבה לקולא. הנאשם פעל באופן מתוכנן, לכאורה ממניעים כלכליים, תוך התעלמות מהוראות החוק ומהסיכון שנשקף לציבור כתוצאה ממעשיו. אשר לתקופת ההעסקה – שבועיים ימים, זו עולה פי כמה על משך הזמן שהוגדר בסעיף 12ב3 לחוק הכניסה לישראל כ"נסיבה מחמירה". דא עקא, המאשימה נמנעה מייחוס סעיף אישום

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14190-03-19 מדינת ישראל נ' מורד

זה בכתב האישום, מחדל הרובץ לפתחה. מתחם העונש ייקח בחשבון, כמובן, את תקופת ההעסקה וההלנה, אך מבלי להתחשב בהשפעתה של הנסיבה לחומרה כהגדרתה בסעיף 3ב12 שאיננו חלק מכתב האישום. לאחר שנתתי דעתי לשיקולים המנויים בסעיף 40ג(א) וסעיף 40ט לחוק העונשין, ולאור הממצאים עליהם עמדתי לעיל, מצאתי לקבוע מתחם ענישה בין חודשיים מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לבין 6 חודשי מאסר בפועל.

שאלת ההרשעה

4. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאיננו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, וכוחה יפה גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין. החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון – סוג העבירה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, השני – יש להראות כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. הנאשם נדרש להצביע על פגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו ולבסס אותה בראיות (רע"פ 5018/18 עומר בוזגלו נ' מדינת ישראל (21.10.18), סעיף 9)).

לאחר שנתתי דעתי לטיעוני ההגנה ועיינתי במסמך שהוגש (ענ/1), נחה דעתי כי אין עסקינן במקרה המצדיק הימנעות מהרשעה, משאיננו ממלא אחר איזה מהתנאים. אנמק בקצרה. העבירה בה הורשע הנאשם מקימה סיכון של ממש לציבור, והאופן בו בוצעה מלמד על תכנון מוקדם וביצוע מתמשך. מכאן שהפגיעה בערכים המוגנים איננה מאפשרת, ככלל, ביטול ההרשעה. ראו ענין דניאל וכן רע"פ 1119/18 מוחמד חסן נ' מדינת ישראל (09.05.2018). אשר לתנאי השני, לא הונחה תשתית ראייתית של ממש, כזו המעידה על פגיעה מוחשית שעלולה להיגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו. המכתב שהוצג (ענ/1) לקוני (שורה ומחצה) ונעדר פירוט מינימלי. לא הובאו ראיות כלשהן באשר לתפקידו של הנאשם בעירייה, משך העסקתו, אופן תפקודו וכיוצ"ב, וממילא לא הוכחה סכנת הפיטורים.

גזירת העונש המתאים לנאשם

5. הנאשם צעיר וזו הסתבכותו הראשונה והיחידה עם החוק. ניהול המשפט עד תומו לא ייזקף כמובן לחובתו, אך לא מצאתי הצדקה להפנותו לשירות מבחן, והוא איננו זכאי להקלה הניתנת למי שמודה במיוחס לו ומקבל אחריות על מעשיו (רע"פ 5216/20 מחמוד עלקם נ' מדינת ישראל (06.08.2020)) [במאמר מוסגר: במועד שנקבע לשימוע הכרעת הדין ביקש הנאשם לחזור

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14190-03-19 מדינת ישראל נ' מורד

בו מכפירתו ולהודות במיוחס לו, מאחר שהבין, כך לדבריו, "לאן הרוח נושבת". לאחר שבית המשפט ביקש לברר עם הנאשם האם הוא מעוניין להודות בלב שלם, ביקש הנאשם הפסקה בדיון שלאחריה שב וכפר בעבירת ההלנה. משכך לא ניתן היה לקבל את הודייתו וניתנה הכרעת דין מנומקת]. בהינתן נטילת האחריות (החלקית), היעדר הרשעות קודמות, תפקודו ועיסוקו הנורמטיבי של הנאשם, כמו גם תכניותיו לעתיד, ומתוך תקווה כי עסקינן במעידה חריגה וחד פעמית, מצאתי להעמיד את עונשו של הנאשם בחלקו התחתון של המתחם. בהיעדר טעמים מיוחדים לא ראיתי לחרוג מגובה הקנס המינימלי שנקבע בסעיף 12ב(ג) לחוק הכניסה לישראל.

6. אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. חודשיים מאסר בפועל.

המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות במרכז אבחון ושיקום ברחוב קלמן גבריאלוב 41 רחובות, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 21.10.20. הנאשם יתייצב ביום 17.1.21 בשעה 8:00 במשרדי הממונה במפקדת מחוז מרכז של שב"ס.

הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי העסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריה.

ב. חודשיים מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירות הסעה, הלנה או העסקה של שוהה בלתי חוקי, או סיוע או ניסיון לבצע עבירות אלו.

ג. קנס בסך 5,000 ₪ או חודש מאסר תמורתו. הקנס ישולם בחמישה תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.1.21.

לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לממונה על עבודות שירות.

ניתן היום, י"ז חשוון תשפ"א, 04 נובמבר 2020, במעמד הצדדים.

גיל אבנון, שופט